

.....

Taiteilijaeläkkeellä huomioitu Seija Simola: "OLISI VOINUT TOISINKIN MENNÄ"

Haastattelu: Pekka Nissilä

Jo vuosia sitten laulajauraltaan ja julkisuudesta vetäytynyt Seija Simola palautui varmasti monen mieleen alkuvuodesta, kun hänen nimensä ilmaantui valtion ylimääräisen taiteilijaeläkkeen saajien joukkoon. 1960-luvun puolivälissä uransa aloittaneen laulajan vaikuttavia tulkintoja ei ole unohdettu.

"Taiteilijaeläke on urallani ainoa saamani arvostus persoonaani kohtaan, ja se on syy miksi suostuin tähän haastatteluun. En ole halunnut julkisuutta vuosiin, ja haastatteluja olen antanut ihan tarpeeksi. Taiteilijanakin on äänitysstudio ollut aina minun omin paikkani; siellä olen viihtynyt, en koskaan keikoilla. Olen ujo ja arka – likinäköinenkin vielä, niin etten saa kontaktia yleisöön. Kaikki esiintymispaikat ovat olleet liian isoja: näen vain sellaisen massan, en ihmisiä. Yritän laulaa jotain ihanaa biisiä kauniisti – eikä se vaan toimi."

Onko aina ollut noin? Mikä sinut kuitenkin on saanut esiintymään?

"Musiikki! Olen laulanut aina. Olen musikaalisesta perheestä, erityisesti isäni on ollut suuri ja varmasti tärkein vaikuttaja minulle. Periaatteessa laulamiseni on läh-

tenyt klassisen musiikin kuuntelusta; melodian ymmärtämisestä sitä kautta. Isä soitti pianoa, ja ihan sieltä kolmivuotiaasta muistan istuneeni hänen sylissä ja kuunnelleeni haltioituneena. Isäni soitti, sävelsi, sanoitti ja sovitti, muttei koskaan julkisesti; työkseen hän teki muuta. Ja kyllä hän kauhistui, kun tytär alkoikin laulajaksi – ja vielä kevyen puolen laulajaksi!"

Ymmärtääkseni siirryit hyvinkin nopeasti ammattilaiseksi, sitten kun siirryit.

"Kyllä. Tein ensin kahta työtä päällekkäin, eli päivät somistajana ja illat keikalla laulamassa. Eikä se oikein mallannut, varsinkin kun tulin raskaaksi. Silloin se meni niin mahdottomaksi, että lääkäri käski valita. Ja minä tyhmä valitsin musiikin..."

Miten niin "tyhmä"? Oletko katunut?

"Olen. Olisin voinut kuitenkin jatkaa laulamista ihan uranakin muun työn ohella.

Kyllä laulamista työnä väheksyttiin koko ajan. Kärsin myös siitä jatkuvasti, kun kuljin yksin solistikeikoilla itse ajaen, oli keli mikä tahansa. Äidin huoli kotona olevasta perheestä painoi, ja siihen vielä huonot säestysbändit päälle. Usein piti unohdtaa oma ohjelmisto ja laulaa sitä mitä bändi osasi."

Sinulla on kuitenkin ollut myös oma bändi, eikö niin?

"On kyllä, montakin vakituista. Silloin on totta kai ollut eri meininki. Mutta tein kyllä koko urani ajan myös näitä solistikeikoja."

Teit myös radionauhoituksia jo melko varhain urallasi, eri yhtyeiden – Seppo Rannikko, Erkki Valaste, Heikki Annala, Rauno Lehtinen – ja nimenomaan myös vakituisesi Juhani Korjuksen yhtyeen kanssa.

”Olenkin hyvin onnellinen siitä, että sellaisia tallenteita tehtiin – toivottavasti niitä olisi vielä tallellakin! Sain jotenkin aikaiseksi senkin, että ensimmäisillä albumeillani soittaa keikkabändini. Se oli siihen aikaan harvinaista. En suostunut ainakaan kokonaan tekemään ilman omaa bändiäni. Olen aina ajanut bändieni asiaa, esimerkiksi keikkakuvioissa majoitusten suhteen. Kun solistilla oli usein erikseen majoitus keikkaravintolan hotellissa, mutta bändillä jossain muualla, vaadin että soittajia kohdellaan solistin vertaisina.”

Olet sitä esiintyjäpolvea, joka koki siirtymisen lavoilta ravintoloihin.

”En kuitenkaan kovin voimakkaasti. Ravintoloihin tein show-ohjelmia kyllä, mutta keikkailu muuten oli suurimmaksi osaksi lavoilla – etenkin kesäisin – ja työväentaloilla ja vastaavilla talvisin. Show’t alkoivat itse asiassa tammikuussa 1967, kun TV1 tuotti sarjaa, joka tehtiin Kalastajatorpalla. Ensimmäinen oli ’Iso Rahasusi ja kolme pientä satuolentoa’, jossa Viktor Klimenko oli susi ja Laila Kinnunen, Marjatta Leppänen ja minä olimme nämä kolme muuta.

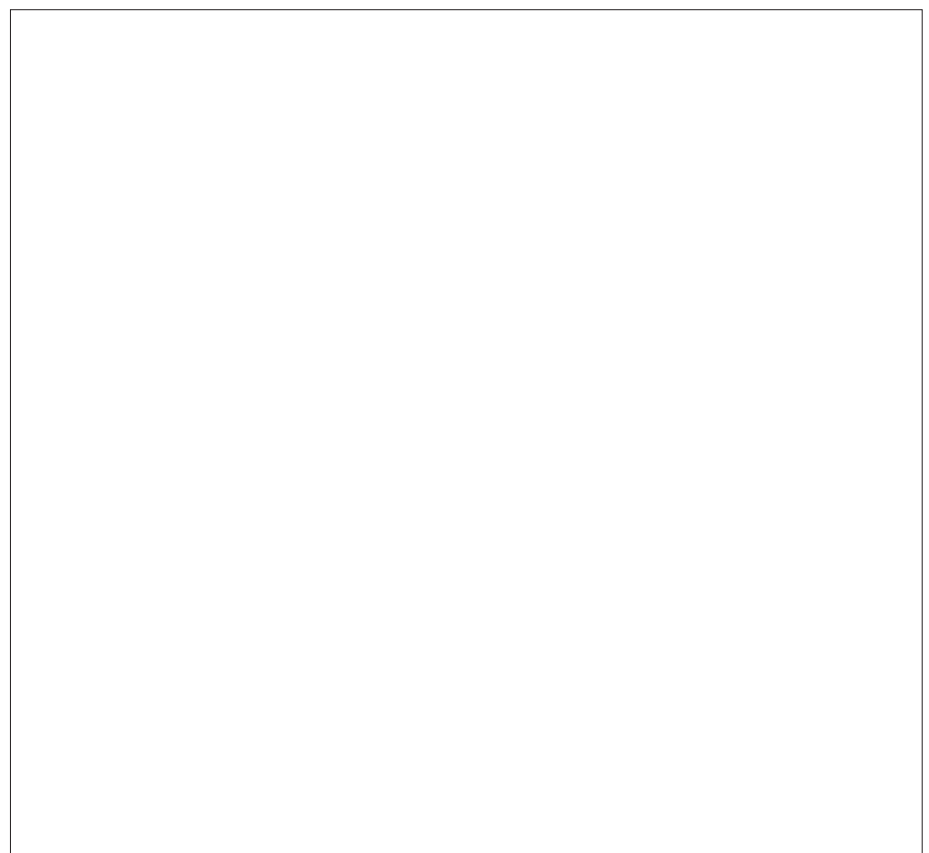
Siitä sitten lähtivät nämä pienemmät, kahden ja yhden solistin varassa kulkevat, joita tehtiin pianotriolla, tai pelkäläkin pianistilla. Näitä tein useitakin, Esko Linnavallin kanssa esimerkiksi. Sivumennen sanottuna, muistan myös tuolta vuodelta 1967 esiintyneeni Muusikkojen liiton 50-vuotisjuhlakonsertissa lokakuussa Kulttuuritalolla!”

KAPELLIMESTAREITA

Teit paljonkin yhteistyötä Esko Linnavallin kanssa.

”Kyllä, ja olinkin hyvin järkyttynyt, kun Esko kuoli. Hän oli minua nuorempi. Eskon kanssa näin maailmaa: me kiersimme eri puolilla tsekkaamassa festivaaleja. Tulimme loistavasti toimeen keskenämme. Tapasimme levytysten kautta, hän oli siirtynyt Scandialta Discophonille kapellimestari-sovittajaksi. Ja teimme myös hyvin varhain joitain tv-töitä yhdessä. Hän ymmärsi täysin mitä minä halusin ja tajusi, mikä on minun musiikkiani. Teimme aivan kaikenlaista musiikkia, ja hän opetti minulle hyvin paljon.

Eskoon liittyy vielä sekin, että hän ja Otto Donner keksivät lauluyhtye Fyrkan – Pepe Willberg, Pave Maijanen, Kalle Fält, Markku Johansson ja minä. Teimme paljon töitä YLElle; erilaisia viihdeohjelmakokonaisuuksia ja erityisesti kantanauhoituksia. Niihin suunniteltiin mm. sellainen ’sovitajasarja’, oma kokonaisuutensa eri sovittajien kanssa, joita olivat esimerkiksi Erkki Melakoski, Eero Koivistoinen, Heikki Sarmanto ja Esa Helasvuo. Toivoisin todella, että niitä nauhoituksia voitaisiin vielä saada julkaistua levyillä, mutta se taitaa olla aika vaikeaa järjestää.”

No, kehitys kehittyi. Jokin aika sittenhän julkaistiin oma kokonaisuutensa Carolan ja Heikki Sarmannon yhtyeen radioäänityksistä, joten saapa nähdä. Toinen levytyskapellimestari, jonka kanssa olet tehnyt paljon, on Aarno Raninen.

”Paljon, ja hyvää. Hänellä on esimerkiksi mielenkiintoisia omia sävellyksiä. Erittäin musikaalinen, ja muutenkin erikoinen (naurua)! Häneenkin tutustuin levy-yhtiön kautta, hän tuli kuvaan Rauno Lehtisen jälkeen, ennen Linnavallia, ja sitten myöhemmin uudestaan. Levytysuranihan on pääasiassa Discophonilla, [Johan] Mosse Vikstedtin firmassa. Hän on ollutkin minulle sellainen isähahmo. Siltä ajalta ovat kaikki parhaat – ja oikeastaan hyvät – levytykseni. Sen jälkeen alkoi tämä ’iskelmäkausi. Mosse ei enää jatkanut aktiivisesti tuotannossa, ja Esko alkoi tehdä UMOa. Ohjelmatoimistot halusivat ’myyvämpää’, joten minun tilanteeni muuttui – ja huonompaan.

Vuonna 1978 tosin tehtiin vielä Eskon kanssa Lloyd Webberin ’Et itkeä saa, Argentiina’, joka olikin ikimuistoinen sessio. Yöllä keikan jälkeen yksin Eskon ja äänittäjän kanssa studiossa. Tunsin biisin kyllä, mutta siinä aloin sitten Pentti Saaritsan tekstin myötä hakea Evitan tuntemuksia. Nainen laulaa siitä, kuinka hänen väitetään tehneen yhtä ja toista ei niin kivaa, mutta hän sanoo kuitenkin ettei ole niin paha. Kolmeen kertaan se otettiin, ja en-

simmäinen otto pääsi levyille.”

Oletko ollut tällainen yhden oton laulaja?

”Olen joo, tyypillinen ensimmäisen oton laulaja. Se alkaa huonontua, kun ruvetaan kertaamaan; tulkinta alkaa helposti mennä yli. Falskiudesta minua ei ole koskaan päästy huomauttamaan.”

Muistan lukeneeni, että ”Katseen kosketus” -albumi (1979) on tehty kokonaan ns. sataprosenttisesti, eli livenä yhtä aikaa orkesterin kanssa laulettu ja äänitetty.

”Kyllä, koko levytys. Materiaali koottiin minulle, ja siinä on yksi isäni sävellyskin. Kapellimestari on etupäässä Markku Johansson. Se oli aivan ihana sessio, ja kaikkein ihaninta oli kun bändi taputti!

Siinä oli ihan sama juttu kuin ’Argentiinassakin’, että omaksut tekstin ja kerrot laulussa miltä tuntuu. Kaikkein kauheinta on kuunnella hyvää biisiä – siis hyvä melodia ja hyvä teksti – mutta huonoa laulajaa. Se ’juttu’ ei tule ulos niin. En kestä näitä nykybiisejä ollenkaan, eikä tule sellaisia solistejakaan, joita jaksaisin kuunnella. Ainoat, joilla on sellaista intensiteettiä josta tykkään, ovat Anna Eriksson ja Laura Voutilainen.”

Miten päädyit laulamaan Esa Kaartamon lauluja kokonaisen albumillisen (”Seija”/1986)?

”Olin Polarvox-yhtiölle kiinnitettynä, ja Ande Päiväläinen kysyi kiinnostuksestani Esa Kaartamon uuteen materiaaliin. Ne

oli ihania bossa nova -tyyppisiä lauluja, ja innostuin valtavasti. En tuntenut Esaa henkilökohtaisesti, mutta tiesin hänet kyllä Broadcast-yhtyeestä. Kaikkein jännittävintä oli se, kun olimme jo studiossa, ja Esa istui lattialla kirjoittaen vielä tekstejä, joita hän sitten antoi minulle suoraan lauletta- vaksi. Niin valloittava ja lahjakas tyyppi!

Se olikin aivan mahtava kokemus. Nuori lahjakkuus tekee biisejä suoraan minulle, olihan se hyvin imartelevaa. Ikävää vaan on, että tragedia siitä tuli sikäli, ettei levyä mainostettu, eikä se myynyt. Ja olen minä muutaman raidan lauluosuuteeni- kin pettynyt. Mutta on se erittäin hyvä levy kuitenkin."

ULKOMAAT JA TEKSTIT

Olet ollut myös euroviisuedustajanamme, Reijo Karvosen sävellyksellä ja omalla tekstilläsi "Anna rakkaudelle tilaisuus" (1978). Kerro siitä keikasta.

"No sehän oli ihan hirvittävä kokemus, ja juuri siksi, että olen likinäköinen. En saanut mennä lavalle lasit päässä, ja siinä oli tällaiset isot puolikuun muotoiset askel- mat alas mikrofonin eteen. Se jo oli jär- kytävä juttu; kävellä alas pitkä iltapuku päällä, ja sitten ottaa kontaktia – ei-mihin- kään!"

YLEn kautta teit kuitenkin paljon kansain- välistä työtä.

"Tein joo, esimerkiksi juuri Fyrkan kansa. Oli mm. Nordring-ohjelmakilpailuun tuotettu Duke Ellington -kokonaisuus, jolla kiersimme Pohjoismaissa. Kiersin myös solistina eri tv/radio-orkestereiden konser- teissa."

Onko urallasi koskaan ollut vakavampaa markkinointia ulkomaisten suuntaan?

"Ei, se ei ollut silloin aktuaalia. Eikä Fyrkan kanssa voitu levyttää, kun kaikki oli- vat eri levyfirmassa, vaan tehdä ainoas- taan radiotyötä. Ruotsissa sinänsä kävin melko säännöllisesti siirtolaisympyrässä keikoilla."

Keitä olet kuunnellut?

"Dinah Washingtonista tykkään, ja nyt vanhemmalla iällä olen alkanut tykkää älyt- tömästi Billie Holidaysta. Ella [Fitzgerald] on liian kliininen makuuni, liian 'hyvä' ta- vallaan. Suosikkejani ovat esimerkiksi Stevie Wonder ja The Police. Viimeksi olen innostunut juuri äsken Tori Amosin vii- meisimmästä levystä."

Miten Beatles?

"En erityisemmin, ja Rollareita inhosin. Muistan sen ikuisesti, ja inhoan vieläkin! No, John Lennonin biiseistä tykkään."

Onko sinulla Abbaan erityinen suhde, kun olet heidän tekstejäänkin kääntänyt?

"Ei, ne vaan tulivat Vikstedtin Mossen kaut- ta, että 'nää on sun, vedä noi'."

Entäs Carpenters?

"No se kyllä, Karen Carpenter lauloi mie- lettömän hyvin. Ja Paradise laulaa minun versiossani ("Sylliis sun"/Close to you)

taustoja!"

Aloit myös itse siis kirjoittaa tekstejä, niin käännöksiä kuin originaalejakin.

"Kyllä. Minulla on aika hyvä kielipää, ehkä se siitä alkoi. En pidä siitä, jos 'kään- nösbisiin' teksti ei olekaan käännös. Olen aina kyllä kirjoitellut jotain."

Useimmat mainitsemistasi parhaista le- vytyksistäsi ovat teksteiltään Sauvo "Saukki" Puhtilan tekemiä. Oletteko kos- kaan tavanneet?

"Emme, ja se tuntuu aika oudolta. Puheli- messa olemme jostain tekstin yksityiskoh- dasta kyllä puhuneet. Hän oli siihen ai- kaan melkein ainoa tekstittäjäamme, jos suoraan sanon. Esimerkiksi Debussyn 'Kuutamoo' (1969) on sellainen, että sen kuultuaan isäni antoi minulle anteeksi, että olin ryhtynyt laulajaksi. Mosse Vik- stedt sen tilasi Ruotsista; se on Mats Ols- sonin sovitus, ja siihen suoraan päälle lauloin, Saukin tekstillä. Se oli niin tuttu biisi, kun isäni oli sitä monet kerrat soitta- nut. Ja on se mielestäni upeinta mitä olen tehnyt."

SE ON SIINÄ

Onko sinulla mitään yksittäistä tapausta – konserttia tai radiokuuntelua tms. – joka olisi saanut sinut päättämään laula- jan urasta?

"Ei, kyllä se on mennyt vähitellen. Kaikki on alkanut sellaisesta ihmeellisestä jutus- ta 60-luvun alussa. Olin somistajana, ja taiteilija Pentti Sarpaneva halusi minut mu- kaansa Tampereelle messuille. Asuimme

hotellissa, ja siellä oli hollantilainen trio soittamassa. Bändi tottui meihin viikon ai- kana, kun tulimme iltaisin syömään. Kun he soittivat jazzia, niin – kiitos isäni – osa- sin joka ainoan biisin, minkä ne soittivat, sanat ja kaikki. Viikonloppuna, kun olim- me jo lähdössä, basisti pyysi, että tulisin laulamaan heidän kanssaan jotain. Salis- sa ei ollut juuri ketään muita, joten menin lavalle, ja se oli ihan kivaa. Vaihdoin puhelinnumeroita, eikä mennyt kauaa- kaan kun tuli soitto, että lähtisinkö tuu- raamaan heidän vakisolistaiaan Norjaan Bergeniin. Ja lähdin!"

Oletko tuntenut olevasi toisinajattelijaa, tai jopa syrjässä?

"Kyllä. Minulla on ollut sellainen fiilis sii- tä saakka kun lopetin, ja se oli syy miksi lopetin. 'Miksi mä teen tätä? Kukaan ei ymmärrä mitä mä haluan tehdä'."

Levymateriaaliasi kun kuuntelee, onkin vaikeata kuvitella sinua markkinoitavak- si lavoille.

"Niin, enhän ole ollut iskelmälaulaja, vaika sellaiseksi leimauduinkin. Tangoa ja humpkaa olen laulanut pakon edessä."

Pitkän hiljaiselon jälkeen ilmaannuit le- vytykseen Erik Lindströmin yhteydessä muutama vuosi sitten ("50- ja 70-luvun lady"/2003).

"Arvostan Erikiä todella paljon, ja kun hän pitää laulustani, niin ei hänelle voi sanoa ei. Mutta terveydentilani alkaa olla jo sellaisena esteenä, että jatkosta on täy- tynyt kieltäytyä. Nyt se on loppu – ei enää jaksaa. Mutta suhde musiikkiin ei katkea ikinä."